

Skupne potrebe zadovoljevati preudarno

Težnja, da bi vsak občan aktivno sodeloval pri oblikovanju družbenih odnosov v svojem okolju in tako tudi neposredno vplival na oblikovanje ciljev ter uresničevanje zahtevane poti, postaja resničnost. Popolnoma jasno je, da se pri tem srečujemo s problemi, ki so včasih namisljeni, posledica neobveščeno- sti, pa tudi s tistimi, ki so dosti bolj oprijemljivi, čeprav morda neutemeljeni. Usklajevanje želja, potreb in možnosti je naloga, ki je ni tako lahko reševati, posebno še, če vsakdo v celotnem problemu, ki naj bi ga razrešili, vidi le svoje potrebe in težave in terja, da jih je treba takoj rešiti, predvsem pred vsemi ostalimi. Pri tem pa zaniža ter vso zadevo preloži na druge po reklu, kaj se me to tiče, saj ni moje.

Živimo v družbi, ki je med seboj trdno povezana in le težko bi si predstavljali, da bi zgolj posameznik lahko s svojimi rokami sam ustvaril vse kar potrebuje, še manj pa da bi s tem dosegel tudi standard, ki ga sedaj imamo. Prav zaradi tega je nujno potrebna povezanost med posameznimi proizvajalci vseh dobrin, ki mora temeljiti na svobodni menjavi dela, o kateri se je treba samoupravno sporazumeti. Na ta način vsakdo postane sooblikovalec dobrin in ne le zgolj pasivni porabnik, saj lahko vpliva tako na oblikovanje, cilje, kot tudi na kvaliteto in količino ustvarjenih dobrin.

Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti občine Ljubljana-Center so, v skladu z načeli svobodne menjave dela in samoupravnega sporazumevanja občanom, predložile v razpravo Samoupravne sporazume o temeljnih planih za obdobje 1976—1980 interesne skupnosti za otroško varstvo, skupnosti za vzgojo in izobraževanje, skupnost za kulturo, telesno kulturna skupnost, zdravstvena skupnost, skupnost socialnega skrbstva, skupnost za zaposlovanje in stanovanjska skupnost. Predlogi samoupravnih sporazumov so bili objavljeni v posebni prilogi Dogovorov oktobra letos

in obsegajo izhodišča in temeljne cilje, za katere se bomo zavzemali, temelje planov vsake posamezne samoupravne interesne skupnosti, kakor tudi način združevanja sredstev, ki bodo potrebna za izvajanje zastavljenih programov in temeljnih ciljev na podlagi solidarnosti in določbe, ki govorijo o načinu spremljanja in uresničevanja vsakega sporazuma. Te določbe predvidevajo tudi postopke, ki bi bili potrebni, če bi se izkazalo, da se posamezni samoupravni sporazumi zaradi utemeljenih vzrokov ne uresničujejo v celoti.

Otroško varstvo

Samoupravni sporazum o temeljnih planih občinske samoupravne interesne skupnosti otroškega varstva občine Ljubljana-Center za obdobje 1976—1980 predvideva, da bi do konca tega obdobja zajeli v družbeno vzgojno varstvo 83 odst. predšolskih otrok, pri čemer pa bo treba uresničiti tudi program novogradenj in adaptacij. Deloma je ta program v celoti potrjen že z uspešnim referendumom za Samoprispevek II., delno pa ga bo sofinancirala tudi skupnost za otroško varstvo. Predvideno je, naj bi del sredstev združenih s tem samoupravnim sporazumom porabili tudi za sofinanciranje leto-

vnan in dnevnih letovanj za otroke, za financiranje dejavnosti za otroke, ki niso v vzgojno varstvenih zavodih, za sofinanciranje investicij v otroška igrišča in rekreacijske objekte ter za strokovno izpopolnjevanje in štipendiranje kadrov za delo z otroki.

V okviru skupnega in solidarnostnega programa zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije pa bi zagotovili delavkam nadomestilo za podaljšan porodniški dopust (141 dni), sredstva za denarne datjave za vzdrževanje otrok (otroški dodatek, dodatek za kmečke otroke, posebni dodatki za težje prizadete otroke) ter sredstva za pomoč za opremo novorojenčkov.

Vzgoja in izobraževanje

Delovanje samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje stremi predvsem k uveljavitvi take vzgoje, ki bo oblikovala vsestransko razvite socialistične samoupravljalske osebnosti, pri čemer bodo posebno pozornost posvetili razvoju male šole ter vzgojno izobraževalne dejavnosti, ki sloni na načelih celodnevnih osnovnih šol, prizadevali si bodo za zmanjšanje osipa v osnovni šoli in za izboljšanje kadrovske in materialne pogojev za predšolsko in osnovnošolsko vzgojo ter izobraževanje. Eno izmed izhodišč je tudi izenačevanje možnosti izobraževanja otrok v osnovni šoli in zagotavljanje enakih možnosti vključevanja mladine v vse smeri in stopnje usmerjenega izobraževanja, za kar bodo tudi ustanovljeni centri za usmerjeno izobraževanje.

V sedanjem trenutku lahko ugotovljamo razkorak med dejanskimi profili kadrov in potrebami združenega dela, zato bo samoupravna interesna skupnost sprotu ugotavljala kadrovske potrebe v občini in jih poizkušala zadovoljevati. Ob tem bo pozornost posvečena tudi organiziranju izobraževanja odraslih in osnovnih šolah, posebno pa še družbeno-političnemu izobraževanju; na tem področju je predvideno tudi ustanavljanje posebnih centrov za tako izobraževanje.

Da bi to dosegli, bo potrebno obnoviti in dograditi nekatere prestore osnovnih šolam, prav tako pa bo treba zagotoviti tudi sredstva za program družbene vzgoje mladine in za družbeno izobraževanje pedagoških in andragoških delavcev.

Kultura

Kulturni razvoj v naši občini bo občinska samoupravna interesna skupnost za kulturo usmerjala na temelju naslednjih izhodišč: da pri oblikovanju kulturne politike enakopravno in aktivno sodelujejo delavci v kulturi in drugi delavci iz združenega dela; da se pospešuje izvirna kulturna ustvarjalnost, da se uveljavljajo socialistična merila v kulturi, da se zagotovi izobraževanje potrebnih kadrov za strokovna in raziskovalna dela v kulturi, pri čemer pa so delovni ljudje odločilni samoupravni dejavniki politike kulturnega razvoja. Interesna skupnost za kulturo naj bi zagotovila ustanavljanje, delovanje in razvoj kulturno umetniških in prosvetnih organizacij društev in skupin, razvoj kulturne dejavnosti v krajevnih skupnostih in v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, razvoj kulturne vzgoje in šolstvu in varstvo ter vzdrževanje kulturnih in zgodovinskih spomenikov. Poleg tega pa bodo podpirali tudi gledališko in glasbeno dejavnost, zavzemali se bodo za širjenje likovne kulture, galerijske, arhivske in muzejske dejavnosti, za knjižnično dejavnost in izbor dobrih knjig in revij, za filmsko kulturo ter kulturni tisk, kakor tudi številne druge naloge s področja razvoja kulture.

Telesna kultura

Samoupravni sporazum o temeljnih planih samoupravne interesne telesno kulturne skupnosti občine Ljubljana-Center naj bi zagotovil boljše pogoje za razvoj telesne kulture s tem, da bi se dejavnost usmerila predvsem v množičnost. Do konca leta 1980 bo redno vključenih približno 40 odstotkov, v občasne aktivnosti pa približno 60 odstotkov prebivalstva vseh starosti in zdravstvenih kategorij, od tega največ predšolskih otrok, osnovnošolcev, srednješolcev in študentov, posebno pozornost pa bodo posvečali tudi razvoju množičnosti športa vseh občanov. Na področju vrhunskega športa, ki ga bomo prav tako nadalje razvijali, pa bo sklenjen dogovor o prioritetah športnih panog in posameznikov. Da bi vse to uresničili, je potrebno izšolati strokovne kadre, ki bodo delovali na področjih športne rekreacije pretežno kot amaterji, prav tako pa tudi na področju vrhunskega športa. Obenem pa bo treba povečati tudi površine za telesno kulturno dejavnost; predvideno je, da bi koristno površino telesno kulturnih objektov od sedanjih 6.237 kv. metrov povečali na 9.122 kv. metrov, koristno površino odprtih telesno kulturnih objektov pa bo v Ljubljani le težko povečati, predvsem zaradi tega, ker ni lokacij.

Zdravstvo

Na področju zdravstva se bo samoupravna interesna skupnost zavzemala predvsem za izboljšanje zdravstvenega stanja delavcev in usmerjanje zdravstvene dejavnosti v skladu s potrebami združenega dela, pri čemer je potrebno poudariti, da je zdravstveno varstvo sestavni del družbene reprodukcije in pomemben dejavnik produktivnosti dela. V tem obdobju bo treba zagotoviti boljše, učinkovitejše in smotnejšo organizacijo zdravstvene službe in večjo povezanost med posameznimi oblikami zdravstvene varstva, posebno pozornost pa bodo posvetili zdravstveni vzgoji in preventivni zdravstveni dejavnosti ter krepitvi higiensko-epidemiološke dejavnosti. Poleg tega pa bodo pristopili k ustanavljanju ambulant za starostnike in nadaljnji razvoj nege bolnika na domu.

Socialno skrbstvo

V okviru samoupravnega sporazuma o osnovnih planih samoupravne interesne skupnosti socialnega skrbstva za obdobje do leta 1980 je predvideno, da bomo razvijali predvsem naslednje dejavnosti: rejništvo in urejanje ter določanje višin rejnin, zagotavljanje raznih oblik družbeno denarnih pomoči, materialno ogroženim občanom po enotno dogovorjenih merilih, vključevanje upokojenev

in starejših občanov v domove upokojenev, posebno pozornost pa bomo posvetili skrbi za razvoj službe domače nege, sosedske pomoči in strežniške službe.

Zaposlovanje

S samoupravnim sporazumom o temeljnih planih zaposlovanja je predvideno smotno zaposlovanje, ki bo raslo v povprečni stopnji 2,2 odstotka ob upoštevanju družbenega dogovora oziroma samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere in o pogojih zaposlovanja. V sami občini Ljubljana-Center pa bi znašala povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja v obdobju 1976—1980 1,5 odstotka. Pri tem bodo posebno pozornost posvetili načrtnemu kadrovskemu programiranju in pripravi kadrov, zagotavljanju takih pogojev za pospeševanje in vplivanje na migracijske tokove delovnih ljudi, ki bodo v skladu s potrebami planiranega gospodarskega in družbenega razvoja ter usmerjanju zaposlovanja delavcev v tujini in njihovega vračanja v domovino, pri čemer bomo zagotovili hitrejšo vračanje delavcev začasno zaposlenih v tujini in njihovo zaposlovanje v združenem delu in delu s sredstvi v osebni lastnini.

Stanovanjska skupnost

Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega programa samoupravne stanovanjske skupnosti Ljubljana-Center v obdobju 1976—1980 predvideva povečan obseg stanovanjske graditve, ki naj omogoči hitrejšo reševanje stanovanjskih razmer, presnovo starega mestnega jedra, vnašanje elementov solidarnosti pri razreševanju stanovanjskih vprašanj in pri plačevanju stanarine, ter smotno gospodarjenje z zgrajenimi stanovanjskimi hišami. Poleg tega je predvideno tudi urejanje širšega bivalnega okolja, humanizacija stanovanjskih pogojev in varstvo okolja ter preureditev in odpravo za bivanje neprimernih stanovanj.

Vsi predlogi samoupravnih sporazumov vsebujejo že tudi izračun potrebnih sredstev za realizacijo zastavljenih nalog, tako v okviru občine Ljubljana-Center, kot tudi tistih, ki jih bomo solidarnostno uresničevali na ravni republike. V razpravi je treba predvsem uskladiti želje in potrebe, pri čemer pa mora biti vodilo, da je naša skupnost povezana ne samo v okviru občine, temveč v okviru mesta Ljubljane in Ljubljana v okviru Slovenije. Zgolj delno reševanje problemov v ozkih občinskih okvirih bi nujno kasneje pripeljalo do zaostrovanja problemov, ki bi se nedvomno odrazili kot poostreni pogoji tudi v naši občini.

B. P.

Na razstavah so — v trgovinah pa ne!

Dobro igračo potrebuje vsak otrok tako kot kruh, obleko, ljubezen. Teh besed (ki jim bo sčasoma začelo groziti, da bodo postale fraza), se bolj kot kdajkoli prej med letom, spomnimo prav zdaj, ko bo treba napolniti koš dedka Mraza.

Ni kaj reči, trgovine so se na to dobro pripravile. Police se kar šibijo. A čeprav smo že v uvodu dvakrat zapisali besedico »dobro«, to še zdaleč ne pomeni, da je položaj na tržišču z igračami v resnici tudi dober. V resnici je namreč precej klavrn, čeprav je seveda treba v isti sapi dodati, da je moč kupiti — tudi dobre igrače. V vrsti vsega, kar se prodaja pod tem imenom. A dobre igrače, moramo vedeti, so drage.

Vendar pa tokrat ne nameravamo razglabljati o tem, zakaj so dobre igrače drage. O tem smo povedali v javnosti in tisku že veliko, zlasti glede zadreg z uvozom in domačo proizvodnjo (pa vendar, kot kaže, še premalo). Tokrat bi torej radi nanizali nekaj vtisov z razstave delovnega odbora »Dobra igrača« iz Ulma, ki so jo pripravili minul teden v prostorih vzgojnovarstvenega zavoda »Ane Ziherle«.

Razstavili so okoli 400 igrač primernih za različne otrokove starosti, ki jih je pregledala in ocenila mednarodna žirija in večini od njih podelila znak »Dobro se igraj« (Spil gut). Razstava je obšla, kot so povedali, že mnoga središča v Evropi.

Akcija za dobro igračo, kjer sodeluje vrsta strokovnjakov in družbenih delavcev, ki jo ZPMS spodbuja ne samo v naši republiki, ampak z ustanovitvijo zvezne žirije za ocenjevanje igrač pri Svetu Jugoslavije tudi v zveznem merilu, je v mnogih strokovnih in orga-

nizacijskih vidikih nastala na podlagi izkušenj delovnega odbora »Dobra igrača« iz Ulma in mednarodne organizacije za otroško igračo International Council for Children's Play — I. C. C. P.

Pri nas so si prizadevali, da bi to potujočo razstavo časovno in prostorsko združili s tretjo razstavo »Dobra igrača«, ki je bila v Celju, vendar je tisti čas potovala drugje, da tega ni bilo mogoče uskladiti.

Razstavo »dobra igrača« so v Ljubljani omogočili Informativni center pri konzulatu ZR Nemčije v Zagrebu, VVZ »Ane Ziherle« iz Ljubljane in Mestna skupnost otroškega varstva iz Ljubljane, ki je pokrovitelj razstave.

In kaj smo tam videli?

Najprej je nemara treba reči tole: škoda, da je bila razstava mimo, pa je marsikdo ni videl; škoda, da so jo brez dvoma sicer skrbno in prizadevno pripravili, a v veliko premajhnem razstavnem prostoru, ali bolje rečeno v eni od kletnih srednjeveških sobic, kjer se je potem gnetla vrsta ljudi, predvsem dijakinj srednje vzgojiteljske šole; škoda, da je bila razstava pripravljena samo za odrasle in so zato nekatere mamice težko »krotile« svoje najmlajše, ki bi dali vse, da bi lahko preskusili kakšen leseni vlakec, domiselno pručko s koleci, mali lutkovni kotiček...

Videli smo torej veliko lepih, domiselnih igrač, vsako za določeno starost, kajpada. Okoli 400 kot rečeno. Vse od rotuljic in »igračk« za v kopalno kad« za dojenčke, pa igračke — enostavna vozila, lesene železnice, konja za jahanje, gugalnice na tleh in vrsto drugih reči za otroke od prvega do tretjega leta; in nato naprej vse vrste igrač za šolarje, tja do konca osnovne šole. D. B.

Niso pozabljeni

Kot vsako leto, so tudi letos v krajevni skupnosti Poljane tik pred zaključkom leta v soboto, pripravili srečanje za svoje starejše občane. In kot običajno, je bilo tudi tokrat veselo, sproščeno, tako kot se pač za take priložnosti »spodobijo«. Ob prigrizku in kozarčku vina je tekel pogovor o lepih ali manj veselih trenutkih, ki so hiteli mimo v tem letu. Prav zares so hoteli, tako kot sicer hitimo danes s svojim načinom življenja, s svojim ravnanjem do ljudi in z ljudmi. Zato je bila to priložnost, ko je bilo mogoče to vsakdanje hitenje, pri enih in pri drugih, vsakdanjo samoto za trenutek ustaviti, se ozreti okoli sebe, si povedati kakšno veselo dogodivščino, se izpovedati...

To skupno akcijo vseh družbenih in političnih organizacij v krajevni skupnosti so gmotno podprli: Mercator s tremi trgovinami na Poljanah, Emona-Market, Slaščičarna Konditor, Gostinski šolski center, Gostinsko podjetje Daj-Dam, Droga Portorož, Ljubljanske mlekarne, Kolinska-Gastro, Agrokombinat Krško, Zito Ljubljana, Mlekarska industrija Zdenka Veliki Zdenci, Presad Gabrovka, Pivovarna Union, Slijeme Zagreb, Juhor-Takovo-Hepok, Perutnina Ptuj in Sadje zelenjava ter Slovini iz Ljubljane.

D. B.